

Mai mult, art. 40, adoptat la aceeași Convenți, face referire la hărțuirea sexuală.

„Părțile vor lua măsurile legislative sau alte măsuri necesare pentru a se asigura că orice formă de conduită verbală, nonverbală sau fizică de natură sexuală, cu scopul sau cu efectul violării demnității unei persoane, în special atunci când se creează un mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau jignitor, este supusă unei sancțiuni penale sau altei sancțiuni legale”³².

Violența economică (Legea 217/2003) reprezintă interzicerea activității profesionale, privarea de mijloace economice, inclusiv lipsirea de mijloace de existență primară, cum ar fi hrană, medicamente, obiecte de primă necesitate, acțiunea de sustragere intenționată a bunurilor persoanei, interzicerea dreptului de a poseda, folosi și dispune de bunurile comune, control inechitabil asupra bunurilor și resurselor comune, refuzul de a susține familia, impunerea de munci grele și nocive în detrimentul sănătății, inclusiv unui membru de familie minor, precum și alte acțiuni cu efect similar.

Violența socială (Legea 217/2003) este extrem de subtilă. Ea își face apariția prin impunerea izolării persoanei de familie, de comunitate și de prieteni, interzicerea frecventării instituției de învățământ sau a locului de muncă, interzicerea/limitarea realizării profesionale, impunerea izolării, inclusiv în locuința comună, privarea de acces în spațiul de locuit, depozitarea de acte de identitate, privare intenționată de acces la informație, precum și alte acțiuni cu efect similar.

Violența spirituală (Legea 217/2003) se recunoaște prin subestimarea sau diminuarea importanței împlinirii necesităților moral-spirituale prin interzicerea, limitarea, ridiculizarea, penalizarea aspirațiilor spirituale ale membrilor de familie, a accesului la valorile culturale, etnice, lingvistice ori religioase, interzicerea dreptului de a vorbi în limba maternă și de a învăța copiii să vorbească în limba maternă, impunerea aderării la credințe și practici spirituale și religioase inacceptabile, precum și alte acțiuni cu efect similar sau cu repercusiuni similare. Tot aici poate fi inclusă agresivitatea minorităților LGBTQ

32. *** *LEGEA Nr. 30/2016* din 17 martie 2016.

împotriva libertății religioase, asigurate atât de statele europene, cât și de Constituția României (art. 29, (1).

„Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale. (2) Libertatea conștiinței este garantată; ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc. (3) Cultele religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii“.

Violența cibernetică (Legea 217/2003) este reprezentată de orice formă de „hărțuire online, mesaje online instigatoare la ură pe bază de gen, urmărire online, amenințări online, publicarea non-consensuală de informații și conținut grafic intim, accesul ilegal de interceptare a comunicațiilor și datelor private și orice altă formă de utilizare abuzivă a tehnologiei informației și a comunicațiilor prin intermediul calculatoarelor, telefoanelor mobile inteligente sau al altor dispozitive similare care folosesc telecomunicațiile sau se pot conecta la internet și pot transmite și utiliza platformele sociale sau de e-mail, cu scopul de a face de rușine, umili, speria, amenința, reduce la tăcere victim.

Violența pseudo-culturală și a ideologiilor extremiste se poate manifesta prin strategii și campanii informaționale în mediul online, dar și în mass-media, prin care anumite segmente de populație sunt invitate la implicarea în acțiuni în mediul online sau în public, la practicarea unor fapte și manifestări care afectează ordinea publică. Astfel, sunt site-uri care promovează violența și încurajează la acte imorale, infracționale sau antisociale. „În nici o formă, dispune Legea 217, și în nici o împrejurare, obiceiul, cultura, religia, tradiția și onoarea nu pot fi considerate drept justificare pentru nici un tip de acte de violență definite în prezenta lege³³.

Violența din perioade de conflict armat. Chiar în această perioadă suntem martorii acestui tip de violență care se derulează atât în vecinătatea României, cât și în alte părți ale planetei.

Violența politică. Ultimele cercetări din domeniul psihologiei relevă faptul că există o relație de interdependență dintre temperatu-

33. Legea 217/2003, art. 4, al. 2.

ră și violența politică. România se plasează între țările cu temperatură scăzută (media anuală este de 17 grade Celsius). Comparativ cu țările cu temperatură caldă, unde media anuală este de 30 de grade, iar cele cu temperatură medie de 24 de grade Celsius³⁴. Daniel David, în lucrarea sa, *Psihologia poporului român*, explică cum cercetările din domeniul psihologiei arată că temperatura marchează o serie de fenomene psihoculturale. De exemplu, o temperatură medie anuală este asociată cu o violență politică organizată (Schwartz, 1969), aceasta fiind mai ridicată în țările cu o temperatură medie (media anuală de 24 de grade Celsius)³⁵. De asemenea unii specialiști observă o legătură între temperatură și indicele de masculinitate sau feminitate.

1. în țările cu temperatură rece, și masculinitatea este mai scăzută;

2. în țările cu temperatura moderată – masculinitate accentuată;

3. în țările cu temperatură crescută – masculinitate moderată.

Aceasta face ca relația dintre temperatură și violență să fie curbilinie:

1. violență scăzută în țări cu temperatură rece – masculinitate scăzută;

2. violență mare în țări cu temperatură moderată – masculinitate accentuată;

3. violență moderată în țări cu temperatură crescută – masculinitate moderată.

Prin urmare, în România fiind o temperatură scăzută, deci o țară cu temperatură rece, este o țară cu profil psihocultural feminine, iar acest indicator face ca violența politică organizată în România să fie scăzută³⁶.

Mai pot fi menționate *violența rutieră, violența sportivă, violența gestuală- nonverbală* și altele.

34. Daniel DAVID, *Psihologia poporului român, profilul psihologic al românilor într-o monografie cognitiv-experimentală*, Editura Polirom, 2015, p. 79.

35. D. DAVID, *Psihologia poporului român*, p. 93.

36. D. DAVID, *Psihologia poporului român*, pp. 93-94.

**D. Remediile violenței.
Fundamente biblice și patristice**

Patima violenței sau a mâniei (ὀργή) pornește din puterea irascibilă a sufletului și cuprinde toate manifestările patologice ale agresivității³⁷. Inițial, această putere a sufletului slujea omului pentru a avea tăria de a se împotrivi răului. Însă această „putere a mâniei” a fost deturnată și a rămas doar o pornire de agresivitate nu doar împotriva răului, ci mai ales împotriva aproapelui. Mânia despre care vorbește tradiția ascetică nu vizează numai manifestările violente, exteriorizate, și care-i afectează pe cei cu temperament coleric, ci ea se manifestă ca viclenie, neîncredere, uneltire, resentiment, ranchiună, ură și toate formele de ostilitate, animozitate, dușmănie sau răutatea³⁸.

Violența reprezintă un *soi de plăcere* pentru care omul este în stare să suporte mari și costisitoare eforturi. Sfântul Ioan Gură de Aur observă că:

„Chiar de ar avea de suferit de pe urma purtării sale, cel pornit spre violență îndură totul cu ușurință, numai și numai să-și împlinească această plăcere a sufletului său”³⁹,

iar Sfântul Maxim Mărturisitorul vede mânia ca pe o disociere a unui echilibru așezat de Dumnezeu în ființa omului.

„Păcatele ne vin prin reaua întrebuințare a facultăților sufletului, a celei poftitoare, irascibile și raționale. Neștiința și nechibzuința vin din reaua întrebuințare a puterii raționale. Ura și necumpătarea vin din reaua întrebuințare a puterii irascibile și poftitoare”⁴⁰.

37. Jean-Claude LARCHETE, *Terapeutica bolilor spirituale*, în românește de Mari-nela Bojin, Editura Sofia, București, 2006, p. 174.

38. SFÂNTUL VASILE CEL MARE, *Omilia a X-a, (Împotriva celor ce se mânie)*, în: *Omilii și cuvântări*, coll. *Părinți și Scriitori Bisericești*, 1, trad. Pr. Dumitru FECIORU, Editura Basilica, București, 2009, p. 187.

39. SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR, *Despre Preoție*, III, 10, în: *Despre Preoție: Sf. Ioan Gură de Aur, Sfântul Grigorie de Nazianz, Sfântul Efreem Sirul*, traducere, introducere și note de pr. Dumitru Fecioru, Ed. Sophia/Ed. Biserica Ortodoxă, București, 2004, p. 92.

40. SFÂNTUL MAXIM MĂRTURISITORUL, *Capete despre dragoste*, III, 5, în: *Filocalia românească*, vol. II, trad. Pr. Dumitru Stăniloae, Tipografia Arhiepiscopiei, Sibiu, 1947, p. 77.

Așadar, mânia sau violența „se naște în om atunci când vede că nu poate ajunge la plăcerea (φιληδονία) râvnită”⁴¹. Sfinții Părinți văd „mânia ca o boală a sufletului”⁴². Sfântul Vasile cel Mare consideră că „mânia este o nebunie de scurtă durată”⁴³, prin urmare, „cel care ajunge la asemenea forme violente de mânie este asemenea unui posedat”⁴⁴, iar pentru Sfântul Ioan Gură de Aur „mânia este pentru suflet un adevărat venin”⁴⁵. Mânia care sporește și întărește agresivitatea rea, necuvenită, duce în același timp la slăbirea irascibilității care ajută sufletul în lupta împotriva păcatului⁴⁶. Iar Iov scrie că „mânia ucide pe cel fără minte, iar aprinderea omoară pe cel rătăcit” (Iov 5:2). Mânia, spune tot Sfântul Ioan Gură de Aur, este „cea care stinge iubirea”⁴⁷.

Cel care analizează cel mai profund violența sau patima mâniei este Sfântul Ioan Casian, care, în *Așezămintele mănăstirești*, în Cartea a VIII-a, surprinde ca nimeni altul construcția acestui viciu. În viziunea Sfântului Ioan Casian, monahul care tinde spre desăvârșire

„să se țină departe de orice păcat al mâniei și furiei, și să asculte ce-l învață pe el calitatea de vas ales: «Orice mânie și izbucnire și defăimare să piară de la voi împreună cu orice răutate de la voi» (Ef 4:31), ci «Mâniați-vă, dar să nu greșiți. Soarele să nu apună peste mânia voastră, nici să dați loc diavolului» (Ef 4:26)”⁴⁸.

41. SFÂNTUL MAXIM MĂRTURISITORUL, *Capete despre dragoste*, III, 20, p. 80.

42. Sfântul Ioan Casian, *Scrieri Alese, Așezămintele mănăstirești și Convorbiri duhovnicești*, VIII, 2, coll. *Părinți și Scriitori Bisericești*, vol. 57, trad. Pr. Vasile Cojocaru și prof. David Popescu, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1990, p. 212;.

43. SFÂNTUL VASILE CEL MARE, *Omilia a X-a, (Împotriva celor ce se mânie)*, p. 176.

44. SFÂNTUL VASILE CEL MARE, *Omilia a X-a, (Împotriva celor ce se mânie)*, p. 179.

45. SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR, *Omilii la Matei*, LXXXI, 2, în: *Scrieri*, III, coll. *Părinți și Scriitori Bisericești*, vol. 23, trad. Pr. D. Fecioru, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994, p. 916.

46. Jean-Claude LARCHET, *Terapeutica bolilor spirituale*, București, 2006, p. 184, vezi și Tomáš Špidlik, *Spiritualitatea Răsăritului Creștin*, I, manual Sistematic, traducere și prezentare diac. Ioan I. Ică jr., Editura Deisis, Sibiu, 2005, pp. 304-306.

47. SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR, *Omilii la Matei*, XVI, 8, pp. 211-212.

48. SFÂNTUL IOAN CASIAN, *Așezămintele mănăstirești...*, cartea a VIII-a, coll. *Părinți și Scriitori Bisericești*, 57, trad. Pr. Vasile Cojocaru, și prof. David Popescu,

Dar cea mai periculoasă și mai greu de tratat este mânia ascunsă. Aceasta este aproape insesizabilă și greu de îndepărtat.

„Această mânie închisă în inimă poate să nu facă supărare oamenilor din jur, dar respinge strălucitoarea lumină a Duhului Sfânt, ca și cum ar împinge-o în afară”⁴⁹.

Sfântul Ioan Casian explică magistral că dialogul cu Dumnezeu nu este îngăduit, dacă cineva este violent sau mânios.

„Trebuie să credem că vom pleca din trup și nu ne va fi de nici un folos nici castitatea, nici lepădarea de toate bunurile, nici sila de bogății, nici truda posturilor și veghelor, dacă numai din cauza mâniei și urii ni se făgăduiește de către Judecătorul lumii osândă veșnică”⁵⁰.

Sfântul Vasile cel Mare compară mânia omului cu otrava animalelor veninoase și arată că „ce este otrava în animalele veninoase, aceea este mânia în oamenii cuprinși de furia ei”⁵¹. Cu atât mai gravă este violența sau mânia atunci când se petrece în familie. „Din pricina mâniei se ascute sabia, se săvârșește uciderea omului prin mână omenească. Din pricina mâniei nu se mai cunosc frații între ei, părinții și copiii uită legătura firii”⁵², căci „pornirile violente ale mânioșilor se năpustesc asupra tuturor, fără deosebire”⁵³.

Cel mai eficient remediu pentru diminuarea și eliminarea violenței îl reprezintă însăși iubirea lui Dumnezeu, deoarece din iubire față de lume, ca antidot al mâniei, urii și violenței, are loc și Întruparea Fiului lui Dumnezeu:

„Că atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, ca tot cel ce crede în El, să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (In 3:16).

Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1990, p. 214.

49. SFÂNTUL IOAN CASIAN, *Așezămintele mănăstirești...*, cartea a VIII-a, p. 217.

50. SFÂNTUL IOAN CASIAN, *Așezămintele mănăstirești...*, cartea a VIII-a, p. 221.

51. SFÂNTUL VASILE CEL MARE, *Omilia a X-a, (Împotriva celor ce se mânie)*, p. 176.

52. SFÂNTUL VASILE CEL MARE, *Omilia a X-a, (Împotriva celor ce se mânie)*, p. 176.

53. SFÂNTUL VASILE CEL MARE, *Omilia a X-a, (Împotriva celor ce se mânie)*, p. 176.

Învățătura Sa, Evanghelia Sa, poruncile Sale sunt tratament împotriva violenței. Hristos Domnul explică aceasta:

„Ați auzit că s-a zis: «Să iubești pe aproapele tău și să urăști pe vrăjmașul tău». Iar eu vă zic vouă: Iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, rugați-vă pentru cei ce vă vatămă și vă prigonesc” (Mt. 5:43-44).

Iar apostolilor le poruncește să trăiască într-un climat total opus celui caracterizat de violență.

„Poruncă nouă vă dau vouă: să vă iubiți unul pe altul. Precum Eu v-am iubit pe voi, așa și voi să vă iubiți unul pe altul. Întru aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenici ai Mei, dacă veți avea dragoste unul față de altul” (In 13:34-35).

Sf. Apostol Pavel dedică multe rânduri celui mai sublim sentiment pe care omul îl poate nutri față de Dumnezeu și față de aproapele, adică față de orice om, indiferent de rasă, de vârstă, de religie, de gen, de orientare politică sau alte categorii. În *Epistola I către Corinteni* își formulează crezul său și oferă modelul viețuirii pentru creștini. El pune în balanță mai multe calități și valori, mai multe atitudini, daruri și harisme, talente și comportamente și arată că dacă un om ar avea capacitatea de a vorbi în limbi străine sau în limbile îngerilor, de ar dobândi darul proorociei și al vederii mai înainte, dacă ar avea acces la toate științele și tainele lumii și ale cerului, de ar câștiga darul de a crede cu atâta tărie încât să miște și munții și ar fi atât de milostiv încât să își ofere întreaga agoniseală pentru cei săraci și ar suferi și moarte martirică, și dacă în urma tuturor acestor calități și capacități nu ar avea dragoste și iubire, totul ar fi nimic. Totul ar fi pierdut, totul ar fi în zadar, pentru că doar dragostea poate explica rațiunea acestor manifestări și omul nu este împlinit în urma trăirii nici unui astfel de sentiment, decât parțial. Ceea ce îl îplinește este practicarea acestor virtuți care izvorăsc din iubire și din dragoste față de Dumnezeu și față de aproapele (1 Co 13:1-8; 13). Deducem că relațiile interumane sunt gândite pentru a reflecta ceea ce este cel mai profund și mai constructiv în ființa și în persoana umană, adică virtutea iubirii.

Concluzii

Spiritualitatea creștină a respins întotdeauna violența sau patima mâniei. Canoanele Bisericii Ortodoxe îi pedepsesc pe cei care practică acte de violență. Legile civile și Legile penale, la rândul lor, intervin să sancționeze violența și faptele de violență dintre membrii societății. Însă, când aceeași faptă de violență este îndreptată împotriva unui membru de familie, fapta respectivă este mai aspru pedepsită, deoarece se are în vedere că un membru de familie se cuvine apărat și protejat și nicidecum afectat prin vreun comportament violent și periculos.

Astfel, canoanele Bisericii sancționează și pe clerici și pe laici, când este vorba de violență. **Canonul 27 apostolic** prevede

„să se caterisească episcopul sau presbiterul sau diaconul care ar bate pe necredincioșii care păcătuiesc, ori pe necredincioșii care au savârșit nedreptate și care prin astfel de lucruri voiesc să-i înfricoșeze, pentru că Domnul nicăieri nu ne-a învățat acestea, ci dimpotrivă, El fiind lovit, nu a dat lovitura înapoi, fiind ocărat, nu răspunde prin ocară și pătimind nu amenință”⁵⁴.

Se observă că singurul instrument sau mijloc de răspândire a cuvântului lui Dumnezeu și a vocii Sale nu este caracterizat de vreo constrângere sau amenințare, dimpotrivă. Propovăduirea Evangheliei se face pașnic, cu blândețe și cu iubire, cu îngăduință și cu credință fierbinte, caracterizate de empatie și iubire sinceră față de orice om, care este făptura lui Dumnezeu.

Canonul 65 apostolic, de asemenea, sancționează pe clericul ce ar alege să lovească pe cineva și acea persoană ar deceda. Acel cleric este supus caterisirii pentru mânia, pripirea și violența sa necontrolate.

„Dacă în ceartă, vreun cleric ar lovi pe cineva și dintr-o **lovitură** l-ar **omorâ**, să se caterisească pentru pripirea sa, iar dacă ar fi laic, să se afurisească”⁵⁵.

54. ****Canoanele Bisericii Ortodoxe, Canoanele Apostolice și Canoanele Sinoadelor Ecumenice*, Studiu introductiv, introduceri, note și traducere Pr. Răzvan PERȘA, ediție bilingvă, vol. I, Editura Basilica, București, 2022, p. 115. Vezi și Arhim. Ioan N. FLOCA, *Canoanele Bisericii Ortodoxe*, Sibiu, ³2005, pp. 23-24.

55. Arhim. I. N. FLOCA, *Canoanele Bisericii Ortodoxe*, p. 44.

În altă traducere apare „pentru nechibzuința sa”⁵⁶. Putem remarca faptul că se ajunge la pedeapsă din cauza unui dezechilibru de reacție împotriva unei persoane, și nu s-au epuizat, prin pricepere și chibzuință, toate posibilitățile soluționării conflictelor sau tensiunilor pe calea pașnică a dialogului și mai mult decât atât, printr-o viziune armonioasă și printr-o abordare creștină.

Canonul 9, de la Sinodul al nouălea local de la Constantinopol, din anul 861, se referă la ținuta morală a preoților și că niciun preot nu trebuie să ajungă în situația unui conflict ce degenerază în lovituri fizice și alte violențe prin utilizarea unor obiecte ce ar produce și mai mare suferință.

„Preotul lui Dumnezeu trebuie să povățuiască pe cel ce nu se supune legilor prin învățături și sfaturi, câteodată și cu certări bisericești, dar să nu se folosească de bice și lovituri asupra trupurilor oamenilor”⁵⁷.

Canonul 3 de la Sinodul 10 local de la Constantinopol, din anul 879, aduce în discuție violența împotriva episcopilor și condamnă acest viciu:

„Dacă vreunul dintre mireni, călcând și defăimând poruncile dumnezeiești și împărătești și batjocorind încă și înfricoșatele așezăminte și legi ale Bisericii, ar îndrăzni să bată pe vreun episcop ori să-l întemnițeze, sau fără motiv, sau și plâsmuind el motivul, unul ca acesta să fie anatema”⁵⁸.

Și legile civile și penale sancționează violența și cele ce decurg din această atitudine. De pildă, Codul Penal condamnă violența în general și violența în familie în special. Infrațiunile de de omor (art. 188 Cod penal), omor calificat (art. 189 Cod penal), loviri sau alte violențe (art. 193 Cod penal), vătămare corporală (art. 194 Cod penal), loviri sau vătămări cauzatoare de moarte (art. 195 Cod penal) comise împotriva unui membru de familie au un tratament sancționar agravat, maximul special al pedepsei prevăzute de lege pentru acestea

56. ****Canoanele Bisericii Ortodoxe, Canoanele Apostolice și Canoanele Sinoadelor Ecumenice*, p. 127.

57. Arhim. I. N. FLOCA, *Canoanele Bisericii Ortodoxe*, pp. 342-343.

58. Arhim. I. N. FLOCA, *Canoanele Bisericii Ortodoxe*, p. 350.

majorându-se cu o pătrime (art. 199 alin. (1) Cod penal)⁵⁹. În cazul infracțiunilor prevăzute în art. 193 și art. 196, Cod penal, săvârșite asupra unui membru de familie, acțiunea penală poate fi pusă în mișcare și din oficiu.

Prin urmare, în cazul acestor infracțiuni, acțiunea penală poate fi pusă în mișcare ca urmare a plângerii prealabile sau din oficiu. În acest din urmă caz, retragerea plângerii prealabile produce efecte doar dacă este însușită de procuror (art. 158 alin. (4) Cod penal)⁶⁰. Cu alte cuvinte, împăcarea dintre victimă și agresor, în cazul infracțiunii de violență în familie, după prevederile art. 193 și art. 196 Cod penal, nu mai are drept efect înlăturarea răspunderii penale, așa cum existau prevederile legale înaintea Deciziei nr. 11/RIL/2020, cu modificarea Legii 233/2020.

Ca ultimă idee la concluziile acestui material reflectăm la trăsăturile „fizionomiei“ unei persoane care este afectată de violență sau de patima mâniei, realizată de către Sf. Vasile cel Mare.

„Mâniosul nu se deosebește întru nimic de demonizat, nici în privința manifestărilor exterioare, nici în privința stării sufletești. Din pricina dorinței de răzbunare:

Sângele mâniosului clocotește în jurul inimii;

Obrajii îi sunt îmbujorați și-i dă mâniosului o altă înfățișare, acesta schimbându-și figura obișnuită și cunoscută tuturor, ca și actorul care își pune mască pe scenă;

Ochii mâniosului își pierd cătarea lor, nu mai sunt cei obișnuiți, sunt de nerecunoscut, privirea le tremură și aruncă foc;

Scrâșnesc din dinți ca și porcii mistreți care se năpustesc spre atac;

Fața le este vânată și pătată cu sânge;

Volumul trupului li se mărește;

Venele plesnesc;

Răsuflarea le este agitată din pricina furtunii interioare;

Vocea le este aspră și țipătoare;

Cuvântul le este nearticulat, vine pe buze la întâmplare, iese din gură fără șir, fără ordine, fără claritate. [...]

59. Mihail UDROIU, *Sinteze de Drept Penal, Partea specială*, Vol. I, Editura C.H.Beck, București, 2021, p. 162.

60. M. UDROIU, *Sinteze de Drept Penal, Partea specială*, p. 162.

Mâinile se ridică asupra semenului său și lovesc trupul oriunde ni-
meresc;

Picioarele izbesc fără cruțare părțile cele mai însemnate ale trupu-
lui, tot ce vede ajunge o armă în mâna furiei. Dacă găsește un potrivnic
care să-i opună o pasiune egală lui, atunci apare altă mânie și furie de
aceeași violență.

Se luptă piept la piept și, căzând, își face unul altuia tot răul cu
putință și, cum e de așteptat, suferă toate câte suferă cei călăuziți de un
astfel de demon.

Ciuntirile mădurelor și adeseori moartea sunt răsplățile mâniei pe
care le câștigă cei încăierați.

Trupul este brăzdat de răni, dar mânia face ca durerea să nu se mai
simtă. Nu mai au răgaz să mai simtă durerile, căci sufletul lor le este în
întregime îndreptat spre răzbunarea insultei⁶¹.

Astfel se împlinește cuvântul Scripturii care spune: „Bărbatul mâ-
nios nu are înfățișare cuviincioasă” (Pr 11:25). Împotriva acestei pa-
timi, Hristos Domnul a rostit fericirea: „Feriți cei blânzi, că aceia vor
moșteni pământul” (Mt 5:5).

61. SFÂNTUL VASILE CEL MARE, *Omilia a X-a, (Împotriva celor ce se mânie)*,
pp. 177-178.